

POLIKLINISCH WERPEN ALLEEN BRUIKBAAR MET INDIVIDUELE ZOOG- OPFOKHOKKEN

ing. Anita Hoofs, VPB-Sterksel

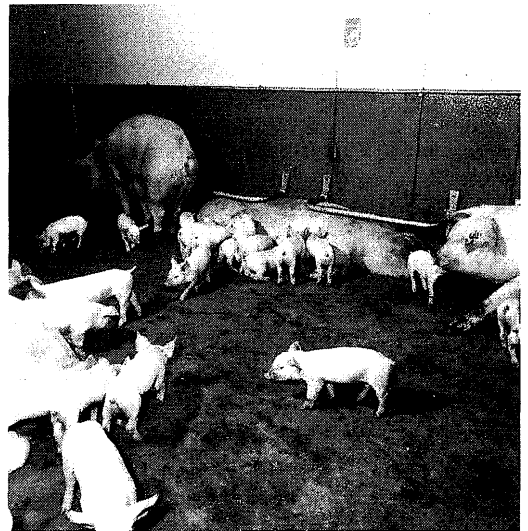
Groepshuisvesting van zogende zeugen met biggen direct na poliklinisch werpen leidt op dit moment tot een te hoog uitvalspercentage van de biggen. Dit blijkt uit de eerste resultaten van een nog lopend onderzoek op het Varkensproefbedrijf in Sterksel. Momenteel worden aan de hand van de ervaringen tot nu toe enkele afdelingen heringericht. Zowel groeps- als individuele huisvesting krijgen verdere aandacht.

Groepshuisvesting in zoogopfokhokken

Bij de introductie van het poliklinisch werpen op het Varkensproefbedrijf was er behoefte aan een eenvoudig en goedkoop huisvestingssysteem voor de periode na de poliklinische fase tot opleg in de mesterij. Groepshuisvesting in zoogopfokhokken, het zogenaamde multi-suckling, leek perspectieven te bieden. Op het proefbedrijf werden 4 afdelingen ingericht voor multi-suckling. Verschillen tussen de afdelingen hadden vooral betrekking op groeps grootte (variërend van 2 tot 10 zeugen) en hokindeling (onderlinge situering van biggennest, ligplaats zeugen en mestruimte). Inmiddels zijn de eerste resultaten bekend.

Resultaten groepszogen

De technische resultaten van groepszogen als huisvestingssysteem na het poliklinisch kraamhok zijn niet positief. Het uitvalspercentage van de biggen ligt nog te hoog. De overgang van individuele huisvesting in het poliklinisch kraamhok naar groepshuisvesting in het zooghok blijkt voor de dieren te groot te zijn. Ook is ervaren, dat de biggen bij overplaatsing naar groepshokken minimaal een leeftijd van 7 dagen moeten hebben om zich in het systeem te kunnen handhaven. Hoe langer de verblijfsduur in het poliklinisch kraamhok, hoe duurder het totale systeem wordt. In tabel 1 zijn gegevens met betrekking tot de uitval van de biggen bij overplaatsing naar groepszooghokken weergegeven. Ook zijn de resultaten weergegeven van tomen, die na gemiddeld 4 dagen zijn overgeplaatst naar traditionele kraamopfokhokken (individuele huisvesting). Het uitvalspercentage bij groepszooghokken is beduidend hoger dan bij overplaatsing naar individuele traditione-

Groepszooghok

le kraamopfokhokken (7,4% ten opzichte van 1,1%). De verschillen tussen de verschillende vormen van groepszooghokken zijn klein. Het voorkomen van diarree bij de biggen is een van de belangrijkste uitvalsoorzaken bij de groepszooghokken. De biggen zijn hierdoor minder vitaal met als gevolg meer doodliggen van de biggen door de zeugen. Het verplaatsen van de dieren houdt, in dit geval, niet alleen een nieuwe omgeving in, maar ook nieuwe soortgenoten. Bij de biggen kan de stress van verplaatsen weerstandsverlaging inhouden. Ook blijkt de band tussen zeug en big nog niet sterk genoeg te zijn om direct de eigen moeder te herkennen, met als gevolg meer cross-suckling. Zwakkere biggen komen hierdoor in de problemen (vermageren). Ook treedt op de dag van

verplaatsen, in verband met de rangorde-bepaling, enige agressie onder de zeugen onderling op. De indruk bestaat dat de melkproductie hierdoor tijdelijk (± 1 dag) stagneert.

Hoe verder?

De eerste resultaten met betrekking tot het poliklinisch werpen (profiboxen) zijn positief. Ten opzichte van het traditionele kraamopfokhok leidt de profibox tot een verlaging van de biggensterfte in de eerste 6 dagen na het werpen van ongeveer 7%. Voortzetting van het onderzoek naar bruikbare zoogopfokhokken is dus gewenst. Naar aanleiding van de resultaten tot nu toe worden momenteel twee afdelingen opnieuw ingericht. Zowel individuele- als groepshuisvesting krijgt de verdere aandacht.

Individuele huisvesting

Wanneer de dieren na de poliklinische fase overgeplaatst worden naar individuele traditionele kraamopfokhokken blijkt het voordeel van de profibox met betrekking tot het uitvalsperscentage van de biggen tot spenen niet te veranderen. Ook is gebleken, dat een verblijfsduur van 3 dagen in de profibox voldoende is. De problemen, die bij verplaatsing naar groepsooghokken geconstateerd worden gelden dus niet bij verplaatsing naar individuele huisvesting. Naar aanleiding hiervan is een individueel zoogopfokhok ontwikkeld dat past bij het systeem van poliklinisch werpen en dat tegemoet komt aan het welzijn van de zeug. In figuur 1 is een schematisch overzicht van dit hok weergegeven. De zeug wordt hierbij niet gefixeerd in een box.

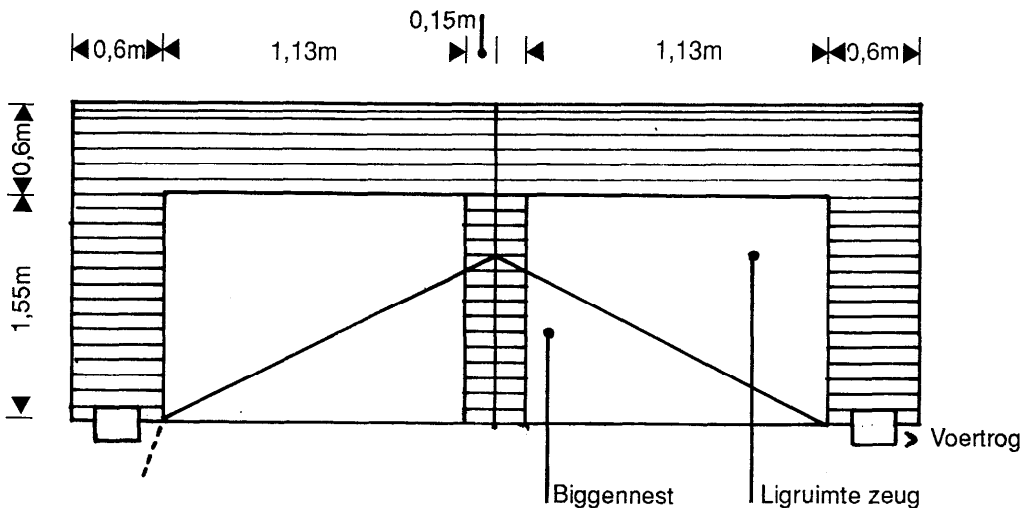

Profibox

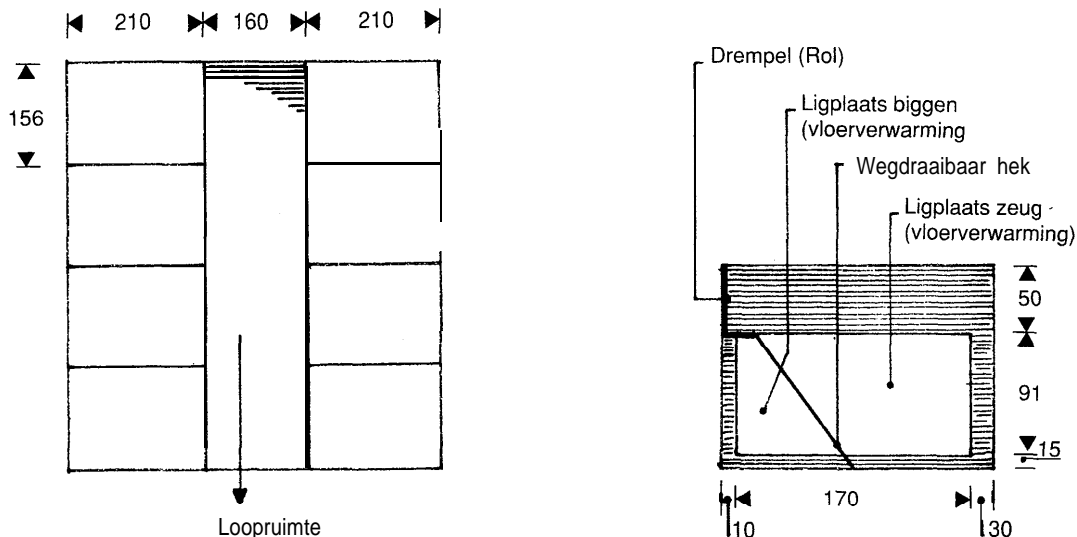
Groepshuisvesting

Hoewel de perspectieven van groepshuisvesting na poliklinisch werpen op dit moment laag ingeschat worden, blijft groepshuisvesting in het kader van het welzijn van het dier de aandacht vragen. Om aan de bezwaren van de huidige groepsooghokken tegemoet te komen zal een tweetal nieuwe varianten onderzocht worden, die voortborduren op onderzoek van het IMAG en het IVO. Bij beide varianten wordt getracht de overgang van poliklinisch kraamhok naar groepshuisvesting geleidelijker te laten verlopen. Ook het verlagen van de leeftijd van de biggen bij verplaatsen speelt een belangrijke rol.

Figuur 1: Individuele zoogop fokhokken

Figuur 2: Groepszooghokken

Bij de eerste variant wordt de zeug met biggen na de poliklinische periode in een individueel hok geplaatst. Na een of twee dagen van gewenning kan de zeug het hok verlaten en groepscontact hebben met andere zeugen. Ze moet uit eigen beweging steeds naar haar eigen toom terugkeren. De biggen blijven als toom afzonderlijk in hun eigen hok. Bij de tweede variant wordt volgens hetzelfde principe gewerkt. Het enige verschil is dat bij dit systeem ook de biggen het hok kunnen verlaten wanneer ze ongeveer 14 dagen oud zijn. Vermoedelijk is dan de band tussen zeug en big sterk genoeg.

Huisvesting na het spenen

Bij toepassing van poliklinisch werpen zijn twee periodes te onderscheiden:

- van 0 tot 4 dagen in het poliklinisch kraamhok.
- vanaf 4 dagen tot opleg in de mesterij

Momenteel worden de biggen bij een gemiddeld lichaamsgewicht van 23 kg opgelegd in de mesterij. Bij de nieuwe varianten van de groepszooghokken neemt de benodigde oppervlakte per toom toe. Mogelijk dat in deze systemen, economisch gezien, het opleggen van de biggen op een gewicht van ± 40 kg interessant is. Meer informatie hierover zal in het volgende nummer van het periodiek staan.

Tabel 1: Uitval zogende biggen bij verplaatsing naar groeps- en individuele huisvesting.

1 e fase 2e fase	Poliklinisch Groepszoog hok	Poliklinisch Individueel traditioneel kraamopfokhok
- Duur 1 e fase		
- gemiddeld (dagen)	8	4
- Aantal tomen	165	46
- Aantal biggen per zeug bij aanvang 2e fase	9,8	10,0
- Uitval biggen in 2e fase (%)	7,4	1,1
Uitval biggen door diarree en doodliggen (%)	3,4	0
- Uitval biggen door vermageren (%)	2,5	0,7